

Implementatieplan zingevingsspel Update

Implementeren betekent het invoeren van een vernieuwing in een organisatie. Implementeren is een proces dat begint bij een idee of probleem en leidt tot daadwerkelijke realisatie van verandering. In dit proces staat het zorgvuldig inpassen van de interventie in de omgeving en het realiseren van de gewenste verandering centraal (Pater, Roest, Dubbeldam, & Verweijen, 2003). Dit implementatieplan is gericht op de in- en uitvoering van het zingevingsspel binnen de jongerenorganisatie Update Arnhem.

INHOUD

PDCA-Cirkel	1
Plan	2
Do	4
Check	5
Act	5
Bronnenlijst	6
Bijlage 1. Evaluatieformulier prototype	8

Update is een jonge, lerende organisatie waarbij het team nauw samenwerkt. In teamverband worden kennis, vaardigheden en kracht gebundeld om zo gemeenschappelijke doelen te bereiken. De doelen van de organisatie vertalen zich naar de werkzaamheden van de coaches. Tijdens een wekelijkse vergadering worden deze doelen en de werkzaamheden van de werknemers gezamenlijk geëvalueerd. Daarnaast hebben de medewerkers eens in de twee weken intervisie waarmee teamleren en teamontwikkeling wordt gerealiseerd.

PDCA-CIRKEL

De werknemers van Update werken niet aan de hand van een kwaliteitszorgplan of beleid (persoonlijke communicatie, 17 december 2018). Om te zorgen dat het zingevingsspel planmatig wordt uitgevoerd, is dit implementatieplan opgezet volgens de PDCA-cirkel. Deze cirkel bestaat uit vier stappen: Plan, Do, Check en Act. Deze stappen vormen een continu, cyclisch proces (Verhagen, 2018). Om te zorgen dat de coaches zingeving toepassen in de praktijk, zijn evalueren en reflecteren als vast onderdeel aan het proces toegevoegd. Evaluatie gecombineerd met planmatige uitvoering van de interventie zorgen voor waarborging van de doelstelling.

Hieronder staat de uitvoering van de interventie aan de hand van de PDCA-cirkel per stap beschreven.

PLAN

In de 'Plan fase' staat het plan beschreven voor de uitvoering (Verhagen, 2018). Update Arnhem heeft als doel dat de coaches zingeving toepassen in de praktijk (Zweerink, 2019). In onderstaande tabel staat de planning, waarin de activiteiten die nodig zijn dit resultaat te bereiken staan beschreven. Het zingevingsspel vormt een eerste stap in het werken met zingeving. Het prototype van het zingevingsspel is ontwikkeld. In de planning is een eerste test van het spel opgenomen. Bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van het spel in de praktijk blijft de onderzoeker betrokken. De onderzoeker zal tijdens het proces reageren op de factoren die de implementatie beïnvloeden.

DATUM	ACTIVITEIT	BETROKKENEN	MIDDELEN
Dec 2018	Overleg tussen onderzoeker en opdrachtgever. Kwaliteitsbeleid besproken en afstemming over implementatie.	Onderzoeker Opdrachtgever	
Jan 2019	Opdrachtgever voorziet implementatie van feedback.		Feedbackformulier
Eind jan 2019	Opdrachtgever en onderzoeker komen samen, evalueren het implementatieplan en maken afspraken voor de eerste bijeenkomst.	Onderzoeker Opdrachtgever	Ingevulde feedbackformulier
Begin feb 2019	De opleiding Toegepaste Psychologie heeft het zingevingsspel en implementatie beoordeeld.		
Feb 2019	Prototype		
Feb 2019	De coaches worden tijdens werkoverleg ingelicht over het onderzoek en het spel. De coaches oefenen het spel met elkaar en voorzien het prototype van feedback.	Coaches Onderzoeker Opdrachtgever	Prototype Evaluatieformulier voor coaches
Maart 2019	Onderzoeker verwerkt feedback en past het concept aan.	Onderzoeker	Ingevulde feedbackformulieren
Maart 2019	Opdrachtgever en onderzoeker bespreken de eisen voor het evaluatieformulier en reflectieformulier voor tijdens de eerste uitvoering van het spel	Onderzoeker Opdrachtgever	
April 2019	Ontwikkeling van evaluatieformulier 2 en reflectieformulier voor tijdens de eerste uitvoering van	Onderzoeker	

	het spel.		
Mei 2019	Eerste versie		
Begin mei 2019	Coaches worden tijdens het werkoverleg op de hoogte gesteld van de veranderingen in het spel, de evaluatieformulieren en reflectieformulieren. Gezamenlijk worden in een plan afspraken vastgelegd over wie wanneer het spel gaat uitvoeren in de praktijk.	Coaches Onderzoeker Opdrachtgever	
Mei t/m aug 2019	Elke coach speelt minimaal 1 keer het zingevingsspel in de praktijk. Hierbij vullen de coaches een evaluatieformulier met de jongere in en een reflectieformulier voor zichzelf.	Coaches	Eerste versie Evaluatieformulier Reflectieformulier
Eind aug	Alle coaches hebben 1 keer met het spel gewerkt en de formulieren ingeleverd.		
Begin sept 2019	Tijdens intervisie evalueren de coaches de eerste uitvoering van het spel. De reflectieformulieren worden met elkaar doorgenomen. Daarnaast wordt het spel van feedback voorzien.	Coaches Onderzoeker Opdrachtgever	
Sept 2019	Onderzoeker verwerkt feedback en past spel zo nodig aan.	Onderzoeker	
Okt 2019	Onderzoeker en opdrachtgever komen samen en overleggen over de aanpassingen in het spel.	Onderzoeker Opdrachtgever	
Nov 2019	Definitieve versie		
Nov t/m jan 2020	Elke coach speelt minimaal 1 keer het zingevingsspel in de praktijk. Hierbij vullen de coaches een evaluatieformulier met de jongere in en een reflectieformulier voor zichzelf.	Coaches	Definitieve versie Evaluatieformulier Reflectieformulier
Dec 2019	Onderzoeker bereidt laatste bijeenkomst voor en kiest daarbij een passende werkvorm.	Onderzoeker	
Begin feb 2020	Definitieve versie van het spel wordt geëvalueerd tijdens werkoverleg of intervisie.	Coaches Onderzoeker Opdrachtgever	

DO

Tijdens de 'Do fase' worden de geplande activiteiten zoals beschreven in de planning daadwerkelijk uitgevoerd (Verhagen, 2018). Het uitvoeren van de interventie zoals de interventie bedoeld is, is een van de algemeen werkzame factoren die bijdraagt aan de effectiviteit (Van Yperen, 2003). Het is van belang dat de coaches het zingevingsspel uitvoeren volgens de planning, ook wel programma-integriteit genoemd. Volgens Buinsma en Konijn (2008) maakt een hoge programma-integriteit het mogelijk om de effectiviteit van de interventie te onderzoeken en de kwaliteit te monitoren.

Daarnaast zal door het volgen van de planning de handelingsverlegenheid met betrekking tot het uitvoeren van de interventie afnemen (Chênevert & Lange, 2009).

Om aan te sluiten op de werkwijze van Update en succesvolle uitvoering van het spel te bewerkstelligen zijn de volgende voorwaarden opgesteld:

- ✧ Vertrouwen en open communicatie tussen opdrachtgever, onderzoeker en coaches staat de gehele implementatie centraal. Voor succesvolle implementatie vormt de communicatie een bindend element (Pater et al., 2003).
- ✧ Tijdens de eerste bespreking van het spel en het onderzoek wordt een gezamenlijke doelstelling geformuleerd worden met betrekking tot het werken met zingeving.
- ✧ Tijdens de tweede bespreking wordt een planning worden gemaakt van wanneer welke coach het spel gebruikt. Iedere coach krijgt één week het spel tot zijn beschikking. Deze planning hangt op het kantoor.
- ✧ Tijdens de derde bespreking worden agendapunten opgeteld. Deze hebben betrekking op de doelstelling, uitvoering van het spel, de knelpunten, de aansluiting op de jongeren en nodige veranderingen. De coaches zijn betrokken bij de ontwikkeling van het spel.
- ✧ Tijdens de gehele periode is het van belang dat de betrokkenheid van de coaches wordt gewaarborgd. De kans op slagen van doelstellingen is groter wanneer de teamleden zich verantwoordelijk voelen (Verhagen, 2018). De opdrachtgever monitort de open communicatie en maakt eventuele weerstand bespreekbaar tijdens de intervisie.
- ✧ De betrokkenheid en doelgerichtheid wordt tevens gestimuleerd door gezamenlijk besprekingen. In het overleg worden de doelen geëvalueerd en de voortgang van de uitvoering bewaakt.
- ✧ Alle evaluatieformulieren en reflectieformulieren blijven anoniem. Volgens Baarda, de Goede en Kalmijn (2014) stimuleert het anonieme karakter de openheid van de respondenten en het verkleint de kans op sociaal wenselijke antwoorden.

CHECK

In de 'Check fase' wordt nagegaan of de activiteiten goed zijn uitgevoerd, wordt de interventie geëvalueerd en getoetst of het doel is behaald (Verhagen, 2018). Door regelmatig te evalueren en verbeterpunten toe te passen neemt de kwaliteit van implementeren toe (Pater et al., 2003).

De evaluaties zijn gericht op proces- en effectniveau (Movisie, 2014). Er wordt gekeken naar of de coaches het spel uitvoeren zoals het bedoeld is en of het spel de beoogde verandering teweegbrengt. De uitkomsten van deze evaluaties worden door de onderzoeker verwerkt en het spel wordt zo nodig aangepast.

De eerste bijeenkomst vindt plaats in februari en richt zich op evaluatie van het prototype. De coaches worden tijdens deze bijeenkomst geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek en de ontwikkeling van het spel. Het prototype wordt getest en geëvalueerd (bijlage 1).

Om het effect van het spel op het gedrag van de coaches te meten, wordt voorafgaand aan het spelen van het spel en achteraf een schaalvraag gesteld. Een schaalvraag maakt inzichtelijk in welke mate vooruitgang is geboekt (Visser, 2005). Vervolgens zijn verschillende vragen gesteld gebaseerd op de verschillende niveaus uit het evaluatiemodel van Kirkpatrick (Kirkpatrick Partners, 2018).

De andere evaluatie- en reflectieformulieren worden door de onderzoeker tijdens het implementatieproces ontwikkeld. Deze evaluaties richten zich zowel op proces- als effectniveau. De laatste bijeenkomst wordt geëvalueerd aan de hand van een werkvorm. Middels deze werkvorm wordt gemeten in hoeverre het doel is behaald en gedragsverandering bij de coaches is opgetreden door het inzetten van de interventie. Werkvormen die de aandacht en betrokkenheid stimuleren versterken het draagvlak aanzienlijk (Pater et al., 2003).

ACT

Tijdens de 'Act fase' wordt de interventie geborgd. Middels borging wordt de interventie in goede staat gehouden en de juiste uitvoering van de methodiek bewaakt. Verbeterpunten vanuit de 'Check fase' worden doorgevoerd. Wanneer uit de evaluaties blijkt dat het spel minder programmagetrouw wordt uitgevoerd of van mindere toegevoegde waarde is tijdens de coaching, zal een heroverweging van de interventie en/of gemaakte afspraken nodig zijn.

De laatste geplande bijeenkomst richt zich op stilstaan bij wat geleerd is tijdens project en of de doelstelling is behaald. Dit vormt een basis voor verdere verbeteringen (Pater et al., 2003). Hierdoor komt het proces weer bij de eerste stap uit: 'Plan' (Verhagen, 2018). Naar aanleiding van de uitkomst van deze bijeenkomst zal verdere actie worden ondernomen.

BRONNENLIJST

Baarda, B., Goede, M. de., & Kalmijn, M. (2014) *Basisboek Enquêteren. Handleiding voor het maken van een vragenlijst en het voorbereiden en afnemen van enquêtes* (vierde druk). Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers bv.

Bruinsma, W. & Konijn, C. (2008) Antwoord op veelgestelde vragen over effectiviteit, *Jeugd en Co Kennis*, 03, 17-23.

Chênevert, C., & Lange, M. de. (2009). *Borgen van interventies: onderhouden en monitoren van de uitvoering*. Geraadpleegd op 3 januari 2019, van <http://www.gezin.nl/nl/Download-NJi/nji-Borgenvaninterventies.pdf>

Kirkpatrick Partners. (2018). *The Kirkpatrick Model*. Geraadpleegd op 9 januari 2019, van <https://www.kirkpatrickpartners.com/Our-Philosophy/The-Kirkpatrick-Model>

Movisie (2014). Procesevaluatie bij de beoordeling van interventies. Gedownload op 3 januari 2019, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-05/databank-factsheet-procesevaluatie.pdf>

Pater, L., Roest, S., Dubbeldam, S., & Verweijen, M. (2003). *Implementeren: Het Speelveld in de praktijk*. Utrecht: Boom Lemma.

Verhagen, P. (2018). *Kwaliteit met beleid: Basisboek voor sociale studies*. (Derde, herziende druk). Bussum: Uitgeverij Couthino.

Visser, C.F. (2005). *Doen wat werkt. Oplossingsgericht werken, coachen en managen*. Culemburg: Van Duuren Media B.V.

Yperen, T. van. (2003). *Resultaten in de jeugdzorg: begrippen, maatstaven en methoden*. Utrecht: NIZW.

Zweerink, H. (2019). 'Geef me zin': Een onderzoek naar zingeving in de coaching van Update Arnhem [bachelor thesis]. Toegepaste psychologie, Hoge School van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.

BIJLAGE 1. EVALUATIEFORMULIER PROTOTYPE

Deze vragenlijst is samengesteld om het effect en de werking van het spel te meten. Aan de hand van jouw feedback wordt het spel verbeterd.

Werken met zingeving

Vul **voorafgaand** aan het spel de volgende vraag in aan de hand van de schaal:

✧ Ik weet hoe ik aandacht kan besteden aan zingeving in de coaching

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Vul na **afloop** van het spel de vraag nog een keer in aan de hand van de schaal:

✧ Ik weet hoe ik aandacht kan besteden aan zingeving in de coaching:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Wat heb jij nodig om één cijfer omhoog te gaan?

--

Toepassing van het spel

Gekozen spelvorm:

De onderstaande vragen gaan over toepassing van het spel. Geef bij elke stelling aan de hand van de onderstaande schaal aan in welke mate je het met de stelling eens bent.

1	2	3	4	5	6
Volledig mee oneens	Oneens	Enigszins oneens	Enigszins eens	Mee eens	Volledig mee eens

1. Inhoud van het spel	1	2	3	4	5	6
Het spel was gemakkelijk om te spelen						

Het spel past bij de coaching van Update						
De uitleg in de handleiding is duidelijk						
Elke gestelde vraag in het spel kon ik beantwoorden						
Ik ben in staat het spel toe te passen in de coaching						
Ik vind het spel waardevol om te spelen						
Ik zou het spel toepassen in de praktijk						

2. Wat vind je goed aan het spel?
3. Wat ontbreekt aan het spel?
4. Wat heb jij nodig om het spel toe te passen in de praktijk?
Opmerkingen